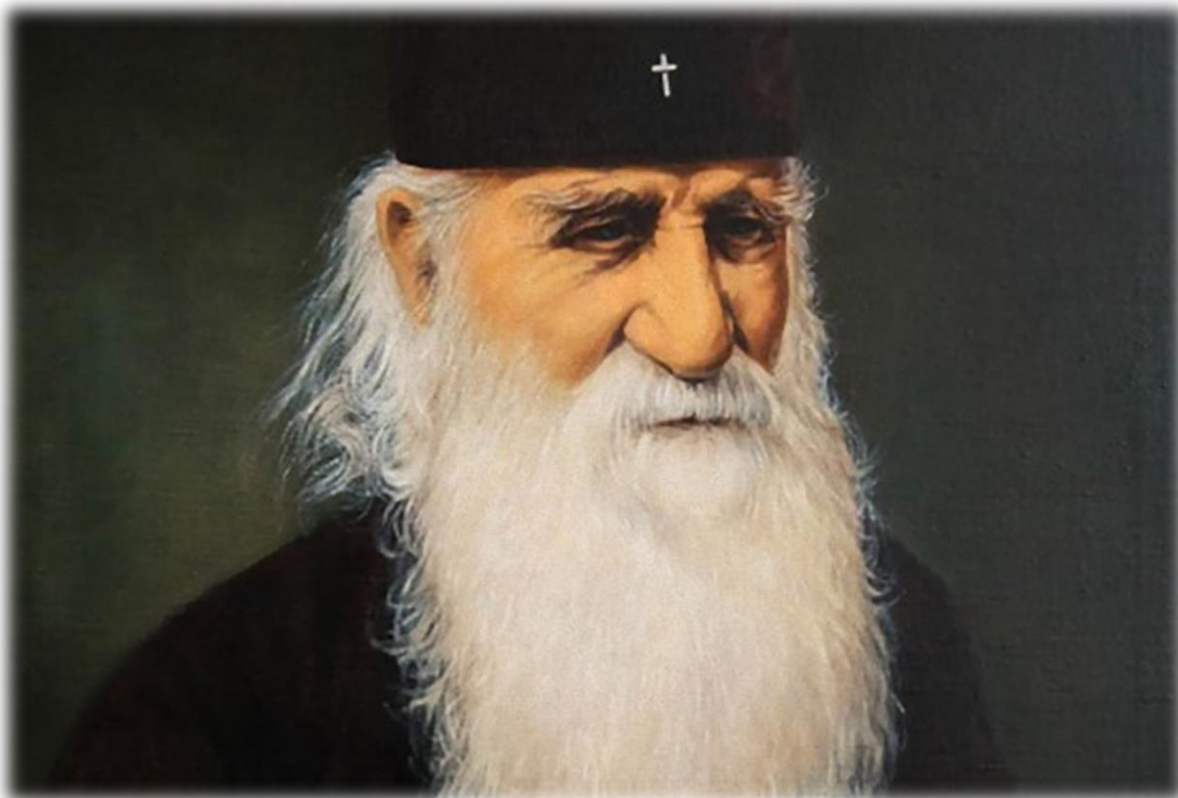

Θεανθρώπινος πολιτισμός.

Αρχιμανδρίτης Ιουστίνος Πόποβιτς.

Ο σκοπός του θεανθρώπινου πολιτισμού είναι να μεταμορφώσει όχι μόνο τον άνθρωπο και την ανθρωπότητα, αλλά μέσω αυτών και όλη την κτίση. Αλλά πώς μπορεί να πραγματοποιηθεί ο σκοπός αυτός; Μόνο με τα θεανθρώπινα μέσα. Και αυτά είναι οι ευαγγελικές αρετές: πίστη και αγάπη, ελπίδα και προσευχή, νηστεία και ταπείνωση, πραότητα και ευσπλαχνία, φιλοθεΐα και φιλανθρωπία. Όποιος ασκεί τις αρετές αυτές οικοδομεί την θεανθρώπινη ορθόδοξη κουλτούρα και τον πολιτισμό. Ο άνθρωπος που πράττει τις αρετές αυτές μεταβάλλει την ψυχή του από άσχημη σε όμορφη, από σκοτεινή σε φωτεινή, από αμαρτωλή και ζοφερή σε Χριστοειδή, ενώ το σώμα του το μεταβάλλει σε πλαίσιο το οποίο πλαισιώνει την Χριστοειδή ψυχή του.

Με την άσκηση των ευαγγελικών αρετών ο άνθρωπος αποκτά την εξουσία επάνω στον εαυτό του και επάνω στη φύση. Διώχνοντας την αμαρτία από μέσα του και από τον κόσμο που τον περιβάλλει, ο άνθρωπος εκδιώκει ταυτοχρόνως την άγρια και καταστρεπτική δύναμη, μεταμορφώνει ολότελα και τον εαυτό του και τον κόσμο, δαμάζει τη φύση και μέσα του και γύρω του. Τα καλύτερα παραδείγματα αυτού του γεγονότος είναι

οι Άγιοι: Έχοντας αυτοί αγιασθεί και μεταμορφωθεί με την άσκηση των αρετών, αγιάζουν και μεταμορφώνουν και τη φύση ολόκληρη. Πολυάριθμοι είναι οι Άγιοι, τους οποίους διακονούσαν τα άγρια θηρία, οι οποίοι με μόνη την εμφάνισή τους δάμαζαν τους λέοντες, τις αρκούδες και τους λύκους. Η συμπεριφορά τους προς τη φύση ήταν και είναι προσευχή, πραότητα, ευσπλαχνία, τρυφερότητα, συμπεριφορά χωρίς καμιά σκληρότητα, αγριότητα και εχθρότητα.

Τη βασιλεία του Θεού επί της γης, την ορθόδοξη πολιτεία, δημιουργεί όχι εξωτερική, βίαιη, μηχανική επιβολή, αλλά εσωτερική, ελεύθερη, προσωπική αποδοχή του Κυρίου Ιησού, με την ακατάπαυστη άσκηση των ευαγγελικών αρετών. Διότι η βασιλεία του Θεού δεν έρχεται μέσω των εξωτερικών ορατών οδών, αλλά μέσω των εσωτερικών, πνευματικών αοράτων οδών.

Ο Σωτήρας είπε: «Ουκ έρχεται η βασιλεία του Θεού μετά παρατηρήσεως, ουδέ ερούσιν, ιδού ώδε ή ιδού εκεί· ιδού γαρ η βασιλεία του Θεού εντός υμών εστί» (Λουκ. 17:20-21)· δηλαδή, εντός τής δημιουργημένης από τον Θεό θεοειδούς ψυχής, εντός της ψυχής της αγιασμένης από το Άγιο Πνεύμα. Διότι η βασιλεία του Θεού είναι «δικαιοσύνη και ειρήνη και χαρά εν Πνεύματι Αγίω» (Ρωμ. 14:17). Ναι, εν Πνεύματι Αγίω και όχι εν πνεύματι ανθρώπου. Μπορεί να είναι εν πνεύματι ανθρώπου τόσο, όσο αυτός θα γεμίσει τον εαυτό του με το Άγιο Πνεύμα διαμέσου των ευαγγελικών αρετών. Γι' αυτό τον λόγο η πρώτη και μεγαλύτερη εντολή της ορθόδοξης αγωγής και του πολιτισμού είναι: «Ζητείτε πρώτον την βασιλείαν του Θεού και την δικαιοσύνην αυτού, και ταύτα πάντα προστεθήσεται υμίν» (Ματθ. 6:33)· δηλαδή θα προστεθούν όλα τα αναγκαία για την συντήρηση του σώματος: η τροφή, το ένδυμα, η κατοικία (πρβλ. Ματθ. 6:25-32). Όλα αυτά είναι μόνο συμπλήρωμα της βασιλείας του Θεού.

Ο πολιτισμός όμως της Δύσης επιζητεί πρώτα αυτό το συμπλήρωμα. Σ' αυτό έγκειται και η τραγικότητά του, διότι κατανάλωσε την ψυχή του μεριμνώντας για τα πράγματα. Ο αναμάρτητος όμως Κύριος είπε μια για πάντα: «Μη μεριμνάτε τη ψυχή υμών τι φάγητε και τι πίνητε, μηδέ τω σώματι υμών τι ενδύσησθε... πάντα γαρ ταύτα τα έθνη επιζητεί· οίδε γαρ

ο Πατήρ υμών ο ουράνιος ότι χήζετε τούτων απάντων. Ζητείτε δε πρώτον την βασιλείαν του Θεού και την δικαιοσύνην αυτού και ταύτα πάντα προστεθήσεται υμίν» (Ματθ. 6:25, 32-33).

Από το βιβλίο: Αρχιμ. Ιουστίνου Πόποβιτς, Ορθόδοξος Εκκλησία και Οικουμενισμός, Εκδόσεις «Ορθόδοξος Κυψέλη», Θεσσαλονίκη 1974, σελ. 157-159 (αποσπάσματα, με γλωσσική απλοποίηση).